

УДК 631.531.1:633.14:633.11

Волошин В. М.¹, кандидат с.-г. наук, завідувач відділу первинного та елітного насінництва**Копитець Н. Г.²**, кандидат економ. наук, провідний науковий співробітник**Бондарчук А. А.¹**, доктор с.-г. наук, член-кор. НААН України**Мазур В. О.¹**, провідний агроном¹Національний науковий центр «Інститут землеробства НААН України»²Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»,

E-mail: Voloshun.v@ukr.net

ВПЛИВ МІКРОДОБРИВ, СТИМУЛЯТОРІВ ТА РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА НАСІННЄВУ ПРОДУКТИВНІСТЬ ОЗИМИХ ЖИТА І ТРИТИКАЛЕ

Актуальною проблемою сучасного сільсько-господарського виробництва є розробка технологій, що враховували б зміни природно-кліматичних умов та сприяли б підвищенню врожайності озимих зернових культур і в той самий час були екологічно безпечними для навколишнього середовища та здоров'я людини. Сучасна технологія насінництва має забезпечувати отримання насіннєвого матеріалу з високими показниками врожайних властивостей і посівних кондицій.

Метою роботи є дослідити вплив мікродобрив, стимуляторів та регуляторів росту на насіннєву продуктивність озимих жита і тритикале.

Дослідження проводяться в умовах тимчасового дослідю польової сівозміни ННЦ «Інститут землеробства НААН» у 2021 р. Об'єктом дослідження є насінництво жита озимого сортів 'Сіверське', 'Левітан'; тритикале озимого сортів 'Солодюк', 'Волемир' (оригінація ННЦ «ІЗ НААН»); вплив мікродобрив, стимуляторів та регуляторів росту.

Отримано параметри впливу мікродобрив, стимуляторів та регуляторів росту на елементи насіннєвої продуктивності озимих жита та тритикале. Встановлено зростання врожайності зерна й насіння досліджуваних культур залежно від застосування мікродобрив, стимуляторів

та регуляторів росту. За варіанту з комплексним застосуванням препаратів Мувер + Браман мультикомплекс + Енергія Фреш зафіксовано зростання врожайності зерна й насіння в сортів жита озимого 'Левітан' та 'Сіверське', порівняно з контролем відповідно на 0,53 і 0,52 т/га та 0,38 і 0,36 т/га. При цьому у посівах тритикале озимого сортів 'Волемир' і 'Солодюк' порівняно з контролем приріст зерна становив 0,57 і 0,53 т/га, а насіння – 0,51 і 0,45 т/га.

Залежно від способів використання мікродобрив, стимуляторів та регуляторів росту відмічено вищу польову схожість у жита озимого сорту 'Сіверське' на 2,5–3,7% порівняно з сортом 'Левітан' та у тритикале озимого сорту 'Солодюк' на 0,8–1,0% порівняно з сортом 'Волемир'. Вживаність рослин за період вегетації залежала від застосування мікродобрив, стимуляторів та регуляторів росту.

Вихід кондиційного насіння по сортах жита посівного озимого різнився в межах 89,2–89,8% у сорту 'Сіверське' та 88,8–89,9% – у сорту 'Левітан'. Слід зазначити, що при комплексному застосуванні отримано найвищі показники. У тритикале посівного озимого вихід кондиційного насіння варіював в межах 89,0–89,8%.

УДК 634.1/7:63/548.2

Волошина В. В., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник

Дослідна станція помології ім. Л. П. Симиценка ІС НААН України

E-mail: mliivis@ukr.net

ЗАСТОСУВАННЯ ОРГАНІЧНИХ МУЛЬЧУЮЧИХ МАТЕРІАЛІВ У РОЗСАДНИКУ ПРИ ВИРОЩУВАННІ САДЖАНЦІВ ЯБЛУНІ НА ВЕГЕТАТИВНИХ ПІДЩЕПАХ

Садівництво є традиційною галуззю сільсько-господарства багатьох країн світу, в тому числі й України. Воно включає вирощування різних плодових і ягідних культур, особливе місце серед яких займає яблуня. З-поміж усіх агротехнічних заходів досить важливим є мульчування. Для мульчування використовують органічні матеріали, а саме: перегній, торф, компост, соломку, січку, листя, траву, тирсу та інші.

Дослід було закладено за наступною схемою розміщення варіантів: 1) без мульчування та поливу (контроль № 1); 2) без мульчування, але з поливом (контроль № 2); 3) мульчування тирсою (з підживленням); 4) мульчування тирсою (без підживлення); 5) мульчування перегноем; 6) мульчування соломою (з підживленням); 7) мульчування соломою (без підживлення); 8) мульчу-

вання торфокрихтою; 9) мульчування перегноем (0,5 шару) + тирса (0,5 шару); 10) мульчування торфом (0,5 шару) + тирса (0,5 шару).

Об'єктом досліджень були особливості росту і розвитку саджанців яблуні в розсаднику на карликовій та напівкарликовій вегетативно розмножуваних підщепах, а також продуктивність сортопідщепних комбінувань у розсаднику залежно від впливу різних мульчматеріалів. Предмет – органічні мульчматеріали, підщепи – М 9, 54-118; сорти 'Ренет Симиценка', 'Айдаред', 'Флоріна'.

Досліджено, що наприкінці вегетації сильніший приріст (7,7–23,0%) і, відповідно, вищі саджанці по відношенню до контрольних варіантів були у варіантах № 3, 9 та 10. Варіанти мульчування перегноем (0,5 шару) + тирса (0,5 ш.) та

торфом (0,5 ш.) + тирса (0,5 ш.) забезпечили 37,3–62,9 тис. шт./га виходу товарної продукції по всіх досліджуваних сортах, що в півтора–два рази перевищують контрольні варіанти відповідно.

Встановлено, що мульчування в розсаднику забезпечує вологість ґрунту в шарі 0–60 см (основне розміщення кореневої системи саджанців) на рівні 70–80% від НПВ і сприяє накопиченню основних елементів мінерального живлення та зниженню температури ґрунту у найспекотніші періоди вегетації (липень і серпень). Так, у верхньому горизонті (0–5 см) середня температура була найнижчою при мульчуванні соломкою

(20,4 °C), у варіантах № 9 та 10 (20,9 °C і 21,4 °C відповідно), що на 7,5–10,0 °C менше за контрольні варіанти. У нижчих горизонтах температура знижувалась, але тенденція щодо прогрівання ґрунту в розрізі варіантів повторювалась.

Багаторічне дослідження дозволило встановити, що найдоцільніше мульчувати тирсою (з підживленням), а також перегноєм (0,5 шару) + тирсою (0,5 ш.) та торфом (0,5 ш.) + тирсою (0,5 ш.). У цих варіантах показник рівня рентабельності зріс на 7,2–92,8% та 11,1–98,2% відповідно до контрольних варіантів; чистий прибуток – 360,9–892,7 тис. грн/га.

УДК 634.11:631.52

Волошина В. В., кандидат с.-г. наук, старший науковий співробітник

Гоменюк В. І., науковий співробітник

Дослідна станція помології ім. Л. П. Симиренка ІС НААН України

E-mail: mliivis@ukr.net

СОРТИ ЯБЛУНІ МЛІЇВСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ ПРИДАТНІ ДЛЯ АМАТОРСЬКОГО ТА ПРОМИСЛОВОГО САДІВНИЦТВА

Ґрунтово-кліматичні умови в Україні сприятливі для вирощування культури яблуні, в усіх зонах можна отримувати високі і сталі врожаї. У збільшенні валового виробництва врожаю плодових культур 70% успіху належить сорту. У світлі сучасних завдань плодового господарства добір найдосконалішої групи сортів для насадження в садах – завдання виняткового значення.

Селекційну роботу по яблуні у Дослідній станції помології ім. Л. П. Симиренка ІС НААН України започаткував професор Л. М. Ро у 1924 р. За період роботи селекціонерами Млієва створено понад 90 сортів яблуні різних строків досягання.

Останніми роками в Дослідній станції помології ім. Л. П. Симиренка створено більше десятка нових сортів яблуні, включених до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні. Дослідження проводились згідно «Методики державного випробування сортів рослин на придатність до поширення в Україні». Наводимо коротку господарсько-біологічну характеристику сортів, придатних для аматорського та промислового садівництва.

‘Мліївчанка осіння’ – сорт осіннього строку досягання. Дерево середньоросле з компактною піднесеною колоноподібною кроною. Плоди масою до 200 г, одномірні пласко-округло-конічні, помірно ребристі, зеленувато-жовті з розмитим малиновим рум’янцем та сизим нальотом. М’якуш білий, ніжний, запашний, соковитий,

відмінного кисло-солодкого смаку. Сорт скороплідний, високозимозимо-, посухо- та стійкий проти хвороб, має стабільні та високі врожаї з відмінними смаковими якостями плодів. Врожайність на підщепі М 7 – вище 30 т/га.

‘Городищенське’ – сорт зимового строку досягання. Дерево середньоросле, з плоско-округлою, середньозагущеною кроною. Плоди масою до 180 г, широко-кулясто-конічні, слабо ребристі, з інтенсивним яскраво-червоним рум’янцем майже по всій поверхні плоду, з білими круглими підшкірковими цяточками. М’якуш кремовий, середньо-щільний, дрібнозернистий, соковитий, винно-солодкого смаку. Сорт скороплідний, високозимостійкий, середньостійкий проти хвороб. Врожайність на підщепі М 7 – вище 26,5 т/га.

‘Мир’ – сорт зимового строку досягання. Дерево середньоросле, з кулястою середньозагущеною кроною. Плоди одномірні, приплюснuto-кулясті зеленувато-жовті, при дозріванні – жовті, з незначним світло-рожево-червоним розмитим рум’янцем із чітко визначеними смугами, масою до 190 г. М’якуш при дозріванні жовтуватий із зеленуватими прожилками, щільний, дуже соковитий, кисло-солодкого смаку з приємним ароматом. Скороплідний, високоврожайний, зимостійкість вища за середню, високозимостійкий проти хвороб, з високими товарними та смаковими якостями плодів. Врожайність на карликовій підщепі – вище 30,5 т/га.